

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра педагогіки та психології факультет № 3

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни **«ПРАКТИКУМ ІЗ ЗАГАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ»**

обов'язкова компонента

освітньої програми *першого (бакалаврського)* рівня вищої освіти

053 «Психологія» (*Психолог ювенальної превенції*)

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 3
Протокол від 29.08.2023 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін ХНУВС
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри педагогіки та психології
(Протокол від 29.08.2023 № 13)

Розробники:

Доцент кафедри педагогіки та психології факультету № 3 ХНУВС,
кандидат психологічних наук, доцент – Макаренко П.В.

Рецензенти:

Начальник кафедри психології та педагогіки гуманітарного
факультету Національної академії Національної гвардії України, кандидат
психологічних наук, доцент – Ларіонов С.О.;

Професор кафедри педагогіки та психології факультету № 3 ХНУВС,
доктор психологічних наук, доцент – Мілорадова Н.Е.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4,0 Загальна кількість годин – 120 Кількість тем – 10	05 «Соціальні та поведінкові науки» 053 «Психологія» Бакалавр Психолог ювенальної превенції	Навчальний курс 2 Семестр № 3,4 Види контролю: залік Підсумковий контроль – залік.
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="width: 48%;"> <p style="text-align: center;">денна форма навчання:</p> <p>Лекції – _____; (години)</p> <p>Семінарські заняття – _____; (години)</p> <p>Практичні заняття – <u>60</u> ; (години)</p> <p>Самостійна робота – <u>60</u> ; (години)</p> <p>Індивідуальні завдання:</p> <p>Реферати (тощо) – 0, семестр № 6</p> </div> <div style="width: 48%;"> <p style="text-align: center;">заочна форма навчання</p> <p>Лекції – _____; (години)</p> <p>Семінарські заняття – _____; (години)</p> <p>Практичні заняття – _____; (години)</p> <p>Лабораторні заняття – _____; (години)</p> <p>Самостійна робота – _____; (години)</p> <p>Індивідуальні завдання:</p> <p>Курсова робота – _____ (кількість; № семестру)</p> <p>Реферати – _____ (кількість; № семестру)</p> </div> </div>		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом вивчення дисципліни є методи отримання знань в психологічних дослідженнях та розвитку психічних процесів.

Міждисциплінарні зв'язки: загальна психологія, експериментальна психологія, психодіагностика, психофізіологія, вікова психологія.

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

1. Методи вивчення відчуття та сприйняття.
2. Методи вивчення уваги.
3. Методи вивчення та розвитку пам'яті.
4. Методи дослідження та розвитку мислення.
5. Методи вивчення та розвитку мовлення.
6. Методи вивчення та розвитку креативності.
7. Методи визначення рівня психічного розвитку.
8. Методи дослідження властивостей особистості.

9. Методи дослідження ціннісно-мотиваційної сфери.

10. Методи дослідження емоційно-вольової сфери.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни є формування навичок проведення психологічного дослідження, аналізу результатів, застосування методик розвитку психічних процесів та розуміння сутності використання психологічних методів та методик.

1.2 **Завдання** цього курсу – збагатити здобувачів вищої освіти ґрунтовними знаннями з використання методів психологічних досліджень та розвитку психічних процесів тощо.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- особливості вимірювання чутливості;
- методи дослідження відчуття та сприйняття;
- методи вивчення уваги;
- методи вивчення пам'яті;
- методи вивчення мислення;
- вправи для розвитку пам'яті;
- вправи для розвитку мислення;
- методи вивчення та розвитку мовлення;
- методи вивчення та розвитку креативності;
- методи визначення рівня психічного розвитку.

вміти:

- застосовувати методики визначення особливостей уваги;
- застосовувати методики визначення показників пам'яті;
- використовувати техніки з розвитку пам'яті;
- застосовувати методики визначення особливостей мислення;
- використовувати техніки з розвитку мислення;
- застосовувати методики визначення особливостей мовлення;
- використовувати техніки з розвитку мовлення;
- методи вивчення та розвитку креативності;
- методи визначення рівня психічного розвитку;
- методи дослідження властивостей особистості;
- методи дослідження емоційно-вольової сфери.

1.4. Форма підсумкового контролю залік.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 години / 4,0 кредиту ECTS.

1.5. Програмні компетентності:

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни		
Інтегральна компетентність		Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК4.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК5.	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК6.	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	ЗК7.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
Спеціальні (фахові, предметні) компетенції (СК)	СК1.	Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології
	СК2.	Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
	СК4.	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел
	СК7.	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації

2. Короткий опис змісту навчальної дисципліни

ТЕМА № 1. Методи вивчення відчуття та сприйняття.

Психофізична проблема. Внесок в вивчення проблеми Г.Т. Фехнера. Абсолютний поріг. Поріг до розрізнення. Визначення абсолютних порогів слухової чутливості. Метод мінімальних змін. Метод середньої помилки. Метод постійних подразнювачів. Сприйняття форми при активному та пасивному дотику.

Визначення розміру ілюзії Мюллера-Лайєра методом мінімальних змін. Вимірювання константності зорового сприйняття форми в умовах зміни нахилу площину об'єкту. Методи дослідження просторових уявлень (поєднання вирізів, компаси, годинники, приладова дошка). Дослідження просторових уявлень методом хронометрії розумових дій. Методи вивчення сприйняття обличчя.

ТЕМА № 2. Методи вивчення уваги.

Варіанти проведення, а також кількісна та якісна обробка коректурної проби. Методики Крепеліна. Проби на переключення. Методика Мюнстерберга. Методика «Числений квадрат». Методика Горбова.

ТЕМА № 3. Методи вивчення та розвитку пам'яті.

Метод Ебінгауза. Метод вивчення емоційної пам'яті (методика П.П. Блонського). Гра в магазин (З.М. Істоміна). Варіювання принципу вигадкування слів (П.І. Зінченко). Спотворення ключових слів в тексті (Є.В. Заїка). Опис вигляду людини по пам'яті (О.О. Бодальов). Метод однократного пред'явлення. Метод вимірювання КП Джекобсона. Ефектикороткочасної пам'яті. Метод Маклаха. Засоби вивчення проактивної та ретроактивної інтерференції. Дослідження процесу запам'ятовування засобами антиципації та заучуванням. Емоційне-оцінне шкалування зображень (О.Ю. Артем'єва). Принципи запам'ятовування. Методи поліпшення довільного запам'ятовування.

ТЕМА № 4. Методи дослідження та розвитку мислення.

Способи вивчення наочно-образного мислення. «Словесний лабіринт». Методика Лачинса. Метод вивчення утворення загальних понять. Вивчення стратегій мислення. Методи дослідження логічного мислення. Складання зв'язного тексту з окремого висловлювання (Є.В. Заїка, О.Ф. Іванова). Методи дослідження стереотипів в мисленні. Вправи для розвитку мислення.

ТЕМА № 5. Методи вивчення та розвитку мовлення.

Оцінка засвоєння текстової інформації за допомогою методики доповнення. Психографологічні характеристики письмової мови. Психолінгвістичні показники письмової мови. Контент-аналіз. Вправи для розвитку усного та письмового мовлення.

ТЕМА № 6. Методи вивчення та розвитку креативності.

Метод Медника. Тести Вільямса. Соціальна креативність. Самооцінка креативності. Вправи для розвитку креативності.

ТЕМА № 7. Методи визначення рівня психічного розвитку.

Інтелектуальний тест Г. Айзенка. Культурно-вільний тест інтелекту Д. Кетела. Методика намалюй людину Дж.Гудінаф. Методика визначення загальних розумових здібностей (за Р. Вандерлік).

ТЕМА № 8. Методи дослідження властивостей особистості.

Методи вивчення темпераменту. Виявлення й оцінка лабільності та сили нервової системи («Тепінг-тест»). Методи вивчення характеру. Методи вимірювання рівня самооцінки. Методи визначення рівня домагань. Методики вивчення установок особистості. Методика Дж. Холанда. Методика «Орієнтаційна анкета».

Метод репертуарної решіки Дж. Келі. Методика «Ціннісні орієнтації» (М. Рокич). Методика ЦОЄ. Методика Ш. Шварца. Методика О. Фанталової «Рівень співвідношення «цінності» і «доступності» в різних життєвих сферах». Методика «Тест гумористичних фраз». Вимірювання мотивації досягнення успіхів і уникнення невдач.

Методика «Диференційовані шкали емоцій» (К. Ізард) для визначення емоцій та емоційних рис людини. Тест «Маски» (за Т. Марцинковською). Тест фрустраційних реакцій С. Розенцвейга. Методика «Емоційна спрямованість особистості» (Б. Додонов). Методика діагностики рівня суб'єктивного відчуття самотності (за Д. Расселом, М. Фергюсоном). Міні-мульт. Визначення локусу контролю (Дж. Роттер, адаптація Є.Ф. Баженова). Методика дослідження вольових якостей особистості.

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

[illegible]

Тема № 7. Методи визначення рівня психічного розвитку.	16			8		8	залік
Тема № 8. Методи дослідження властивостей особистості	12			8		6	
Тема № 9. Методи дослідження ціннісно-мотиваційної сфери	12			6		6	
Тема № 10. Методи дослідження емоційно-вольової сфери.	12			8		6	
Всього за семестр 4	60			30		30	
Разом	120			60		60	

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
Тема № 1: Методи вивчення відчуття та сприйняття		
Здобувач вищої освіти самостійно обирає методику з вивчення властивостей відчуттів або сприйняття, проводить, складає протокол, формулює висновок та зазначає переваги та недоліки методики.		1, 2, 5, 6, 8 (основна), 2, 3 (допоміжна)
Тема № 2: Методи вивчення уваги		
Здобувач вищої освіти самостійно обирає методику з вивчення властивостей уваги, проводить, складає протокол, формулює висновок та зазначає переваги та недоліки методики.		1, 5, 6, 8 (основна), 2, 3 (допоміжна)
Тема № 3: Методи вивчення та розвитку пам'яті		
Здобувач вищої освіти самостійно обирає методику з вивчення властивостей пам'яті, проводить, складає протокол, формулює висновок та зазначає переваги та недоліки методики.		1, 5, 6, 8 (основна), 2, 3 (допоміжна)
Тема № 4: Методи дослідження та розвитку мислення		
Здобувач вищої освіти самостійно обирає методику з вивчення або розвитку властивостей мислення, проводить, складає протокол, формулює висновок та зазначає переваги та недоліки методики.		1, 5, 6, 8 (основна), 2, 3 (допоміжна)
Тема № 5: Методи вивчення та розвитку мовлення		
Здобувач вищої освіти самостійно обирає методику з вивчення або розвитку властивостей мовлення, проводить, складає протокол, формулює висновок та зазначає переваги та недоліки методики.		1, 5, 6, 8 (основна), 2, 3 (допоміжна)
Тема № 6: Методи вивчення та розвитку креативності		
Здобувач вищої освіти самостійно обирає методику з вивчення або розвитку креативності, проводить, складає протокол, формулює висновок та зазначає переваги та недоліки методики.		1, 5, 6, 8, 10 (основна), 5 (допоміжна)
Тема № 7: Методи визначення рівня психічного розвитку		
Здобувач вищої освіти самостійно обирає методику з визначення рівня психічного розвитку, проводить, складає протокол, формулює висновок та зазначає переваги та недоліки методики.		1, 5, 6, 8, 9, 10 (основна), 7, 8, 11 (допоміжна)

Тема № 8:Методи дослідження властивостей особистості		
	Здобувач вищої освіти самостійно обирає методику з дослідження властивостей особистості, проводить, складає протокол, формулює висновок та зазначає переваги та недоліки методики	1, 4 – 10 (основна), 4, 7 (допоміжна)
Тема № 9:Методи дослідження ціннісно-мотиваційної сфери		
	Здобувач вищої освіти самостійно обирає методику з ціннісно-мотиваційної сфери особистості, проводить, складає протокол, формулює висновок та зазначає переваги та недоліки методики	1, 5, 6 – 10 (основна), 11, 12 (допоміжна)
Тема № 10:Методи дослідження емоційно-вольової сфери		
	Здобувач вищої освіти самостійно обирає методику з дослідження емоційно-вольової сфери особистості, проводить, складає протокол, формулює висновок та зазначає переваги та недоліки методики	1, 5, 6, 8, 9,10 (основна), 4, 8 (допоміжна)

5. Індивідуальні завдання

5.1.1.

Теми рефератів

Непередбачено навчальним планом

5.1.2.

Теми курсових робіт

Непередбачено навчальним планом

5.1.3.

Теми наукових робіт

Непередбачено навчальним планом

6. Методи навчання

- підготовка до практичних занять та робота протягом них в аудиторії;
- участь у групових дискусіях;
- вирішення творчих практичних завдань.

Самостійна робота за кожною темою передбачає вивчення:

- наукової літератури за темою;
- вирішення завдань з аналізу результатів психологічних досліджень з

використанням методів математичної статистики.

Індивідуальна робота передбачає підготовку виконання наукових робіт.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Визначення абсолютних порогів слухової чутливості.
2. Метод мінімальних змін.
3. Метод середньої помилки.
4. Метод постійних подразників.
5. Сприйняття форми при активному та пасивному дотику.
6. Визначення розміру ілюзії Мюллера-Лайєра методом мінімальних змін.

7. Вимірювання константності зорового сприйняття форми в умовах зміни нахилу площину об'єкту.
8. Методи дослідження просторових уявлень (поєднання вирізів, компаси, годинники, приладова дошка).
9. Дослідження просторових уявлень методом хронометрії розумових дій. Методи вивчення сприйняття обличчя.
10. Варіанти проведення, а також кількісна та якісна обробка коректурної проби.
11. Методики Крепеліна. Проби на перемикання.
12. Методика Мюнстерберга.
13. Методика «Числений квадрат».
14. Методика Горбова.
15. Метод Ебінгауза.
16. Метод вивчення емоційної пам'яті (методика Блонського). Гра в магазин (З.М. Істоміна).
17. Варіювання принципу вигадування слів (П.І. Зінченко).
18. Спотворення ключових слів в тексті (Є.В. Заїка).
19. Опис вигляду людини по пам'яті (О.О. Бодальов).
20. Метод однократного пред'явлення.
21. Метод вимірювання КП Джекобсона.
22. Ефекти короткочасної пам'яті.
23. Метод Маклаха.
24. Засоби вивчення проактивної та ретроактивної інтерференції.
25. Дослідження процесу запам'ятовування засобами антиципації та заучуванням.
26. Емоційне-оцінне шкалювання зображень (О.Ю. Артемьева).
27. Принципи запам'ятовування.
28. Методи поліпшення довільного запам'ятовування.
29. Способи вивчення наочно-образного мислення. «Словесний лабіринт».
30. Методика Лачинса.
31. Метод вивчення утворення загальних понять.
32. Вивчення стратегій мислення.
33. Методи дослідження логічного мислення.
34. Складання зв'язного тексту з окремого висловлювання (Є.В. Заїка, О.Ф. Іванова).
35. Методи дослідження стереотипів в мисленні.
36. Вправи для розвитку мислення.
37. Оцінка засвоєння текстової інформації за допомогою методики доповнення.
38. Психографологічні характеристики письмової мови.
39. Психолінгвістичні показники письмової мови.
40. Контент-аналіз.
41. Вправи для розвитку усного та письмового мовлення.
42. Метод Медника.
43. Тести Вільямса.

44. Самооцінка креативності.
45. Вправи для розвитку креативності.
46. Шкали інтелектуального розвитку.
47. Інтелектуальний тест Г. Айзенка.
48. Культурно-вільний тест інтелекту Д. Кетела.
49. Методика намалюй людину.
50. Методи вимірювання рівня самооцінки.
51. Методи визначення рівня домагань.
52. Методика Дж. Холанда.
53. Методика «Орієнтаційна анкета».
54. Методики вивчення установок особистості.
55. Методи вивчення властивостей темпераменту.
56. Методи вивчення характеру.
57. Метод репертуарної решіки Дж. Келі.
58. Методика «Ціннісні орієнтації».
59. Шкала термінальних цінностей (М. Рокич).
60. Методика Ш. Шварца.
61. Методика О. Фанталової «Рівень співвідношення «цінностей» і «доступності» в різних життєвих сферах» (модифікація Субашкевич І.).
62. Методика «Тест гумористичних фраз».
63. Вимірювання мотивації досягнення успіхів і уникнення невдач.
64. Методика «Диференційовані шкали емоцій» (К. Ізард) для визначення емоцій та емоційних рис людини.
65. Тест «Маски» (за Т. Марцинковською).
66. Тест фрустраційних реакцій С. Розенцвейга.
67. Методика «Емоційна спрямованість особистості» (Б. Додонов).
68. Методика діагностики рівня суб'єктивного відчуття самотності (за Д. Расселом, М. Фергюсоном).
69. Міні-мульт.
70. Визначення локусу контролю (Дж. Роттер, адаптація Є.Ф. Баженіна).
71. Методики дослідження вольових якостей особистості.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи включають у себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль. До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час практичних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, занять і має метою перевірку засвоєння знань, умінь і навичок Здобувач вищої освіти з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться

викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національної системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботи виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів вищої освіти в Університеті враховуються такі види робіт: навчальні заняття (практичні); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, виконання розрахункових завдань, підготовка наукових робіт, публікацій, виступи на наукових конференціях, семінарах тощо); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Результат навчальних занять за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час навчальних занять протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Результат самостійної роботи за семестр розраховується як середньо арифметичне значення з усіх виставлених оцінок з самостійної роботи, отриманих протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Здобувач вищої освіти, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\begin{array}{l} \text{Загальна} \\ \text{кількість балів} \\ \text{(перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} = \left(\begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{навчальних} \\ \text{занять} \\ \text{за семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{самостійної} \\ \text{роботи за} \\ \text{семестр} \end{array} \right) / 2 * 10$$

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна система, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів вищої освіти, залікових книжках. **Присутність здобувачів вищої освіти на проведенні підсумкового контролю (заліку) обов'язкова.** Якщо

Здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі (заліку), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів вищої освіти, становить - **50**

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем вищої освіти протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамену).

$$\begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{навчальної} \\ \text{дисципліни} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Загальна кількість} \\ \text{балів (перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Кількість балів за} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем} \end{array}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю отримав оцінку «незадовільно», складає підсумковий контроль (залік) повторно. Повторне складання підсумкового контролю (заліку) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни, у тому числі один раз – викладачеві, а другий – комісії, що створюється факультетом. Незадовільні оцінки виставляються тільки в відомостях обліку успішності. Здобувачам вищої освіти, які отримали не більше як дві незадовільні оцінки (нижче ніж 60 балів) з навчальної дисципліни, можуть бути встановлені різні строки ліквідації академічної заборгованості, але не пізніше як за день до фактичного початку навчальних занять у наступному семестрі. Здобувачі вищої освіти, які не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін, відраховуються з Університету. Особи, які одержали більше двох незадовільних оцінок (нижче ніж 60 балів) за підсумковими результатами вивчення навчальних дисциплін з урахуванням підсумкового контролю, відраховуються з Університету.

Вимоги до здобувачів вищої освіти щодо засвоєння змісту дисципліни:

Робота під час навчальних занять	Самостійна та індивідуальна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Вирішити практичні завдання тощо.	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 – 100	Відмінно ("зараховано")	A	відмінно - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою)
80 – 89	Добре ("зараховано")	B	дуже добре - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома-трьома незначними помилками)
75 – 79		C	добре - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками або з однією-двома значними помилками
65 – 74	Задовільно ("зараховано")	D	задовільно - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками або з однією-двома значними помилками
60 – 64		E	задовільно - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
21 – 59	Незадовільно ("незараховано")	FX	умовно незадовільно – теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (із можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки)
1 – 20		F	безумовно незадовільно – безумовно незадовільно

			(теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки
--	--	--	--

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернет

Основна:

1. Атаманчук Н.М. Практикум із загальної психології Посібник. 2-е вид., випр. і доп. Полтава : Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; Видавництво «Сімон», 2017. 183 с.
2. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Методика та організація наукових досліджень із психології : навч. посіб. : рекомендовано МОН України. Київ : Центр учб. літ., 2016. 360 с.
3. Варій М.Й. Психологія : навч. посіб. : рекомендовано МОН України. Київ : Центр учб. літ., 2016. 287 с.
4. Варій М.Й. Психологія особистості : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2018. 591 с.
5. Загадковий світ емоцій. Розвиток емоційної сфери дошкільників / Упоряд. І. В. Молодушкіна. 2-ге вид. Харків : Вид. група «Основа», 2011. 207, [1] с. : іл. (Серія «Творчому педагогу»).
6. Долинська Л.В., Волошина В.В., Ставицька С.О., Загальна психологія : Практикум : Навч. посіб. Київ : Каравела, 2019. 280 с.
7. Максименко С.Д. Загальна психологія : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2018. 272 с.
8. Психодіагностичний інструментарій для вивчення особливостей підлітків в умовах інтернатного закладу / Ревіталізація дітей з особливими потребами: монографія / За заг. ред. проф. Гошовського Я.О. Луцьк : ПП Іванюк В.П., 2013. С.181-236.
9. Практикум із загальної психології:робочий зошит: Методичні рекомендації до лабораторних занять з курсу «Практикум із загальної психології» / [уклад. Портницька Н.Ф., Гречуха І.А., Литвинчук А.І., Можаровська Т.В., Хоменко Н.В.] за ред. Портницької Н.Ф. Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2016. 270 с.
10. Психологу для роботи. Діагностичні методики : збірник [Текст] / [уклад.: М.В. Лемак, В.Ю. Петрище]. Вид. 2-ге, виправл. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2012. 616 с.

Допоміжна:

1. Загальна психологія : підручник : затверджено МОН України / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. Київ: Каравела, 2009. 464 с.

2. Загальна психологія: хрестоматія : навч. посіб. : рекомендовано МОН України / уклад.: О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. К. : Каравела, 2008. 640 с.
3. Ільїна Н.М., Мисник С.О. Загальна психологія: теорія та практикум. Навчальний посібник. К. : Університетська книга, 2017.
4. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості: Навч. посібник. К.: Либідь, 2007.
5. Клименко В. В. Психологія творчості : навчальний посібник. К. : Центр навч. літератури, 2006.
6. Козляковский П. А. Загальна психологія: Навч. посібник: 2 т.-2-ге вид., доп. і переробл. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2004.
7. Методика діагностики практичного інтелекту учнівської молоді : методичний посібник / В. П. Тименко, А. В. Малиношевська, М. Ю. Мельник, О. Г. Грицан. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. 2017.
8. Носенко Е.Л. Емоційний інтелект як чинник досягнення життєвого успіху: монографія. Київ : Освіта України, 2016.
9. Професійно-орієнтовані завдання з психології / За ред. О.Л. Музики. Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, Житомир, 2010.
10. Туриніна О. Л. Практикум з психології : Навч. посіб. К. : МАУП, 2007. 328 с.
11. Цигульська Т. Ф. Загальна та прикладна психологія : навчальний посібник. К. : Наукова думка, 2000.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. URL:http://psychologis.com.ua/metodika_cennostnye_orientacii_rokicha.htm
2. URL:http://psychologis.com.ua/test_mezhlichnostnyh_otnosheniy_liri.htm